

ДЕЗИНФОРМАЦИЯТА, МЕДИЙНАТА ГРАМОТНОСТ И БИБЛИОТЕКИТЕ В НОВИЯ СВЕТОВЕН ИНФОРМАЦИОНЕН РЕД

Проф. д-р Кристина Върбанова-
Денчева, УниБИТ

Д-р Радостина Денчева

ДЕЗИНФОРМАЦИЯТА, ФАЛШИВИТЕ НОВИНИ, ТЕХНОЛОГИИТЕ И ОБЩЕСТВОТО

- Дезинформацията , фалшивите новини, средата на тотална онлайн свързаност, обществено-икономическите процеси;
- Регулаторна рамка, ограничения - право за достъп до информация, право за себеизразяване; граници на приложимост на цензурата

МЕТОДОЛОГИЯ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Източници - сайтове на фирми, научни институти, центрове, дигитални колекции от научни издания

Метод – анализ и оценка

Критерии - истинност, актуалност и научност

ПРЕДПОСТАВКИ ЗА ИНФОДЕМИЯТА

- М. Кастелс - конвергиране на миналото и настоящето в единен информационен поток;
- Ханс Магнус Енценсбергер - осигурената свобода - репресивна или освобождаваща медийна употреба;
- Тоталитарни общества – репресивна медийна употреба;
- Технологии, демократизация на обществата - освобождаващата медийна употреба

ДЕЗИНФОРМАЦИЯТА, ФАЛШИВИТЕ НОВИНИ, ТЕХНОЛОГИИТЕ И ОБЩЕСТВОТО

- Дезинформацията, фалшивите новини, средата на тотална онлайн свързаност, обществено-икономически процеси;
- Регулаторна рамка за ограничения - право за достъп до информация , право за себеизразяване; граници на приложимост на цензурата

ИНФОДЕМИЯ

СЗО - „... наличието на прекалено много информация за даден проблем, Инфодемията може да възпрепятства ефективните ответни действия в областта на общественото здраве и да създаде объркване и недоверие сред хората.“

ИНФОДЕМИЯТА И КОВИД ЕПИДЕМИЯТА

Съобщение до всички структури на ЕС:

...инфодемията като стимулатор и следствие от разпространяващата се пандемия и социалните последици от наложените ограничителни мерки.

ДЕЗИНФОРМАЦИЯТА И ИНФОДЕМИЯТА

Мерки

- ЕС – План за действие за борба с дезинформацията (ЕК, 2018) - сътрудничество между участниците в създаване на съдържание;
- ООН – Доклад, 2018 г. за придържане към стандартите на ООН за свободата на изразяване и саморегулирането от интернет компаниите

ФАЛШИВИТЕ НОВИНИ И ТЕХНОЛОГИИТЕ

- Стимулиране посещаемост на сайтове, възприемане на реклами
Инструменти и платформи - кликбейт, Фейсбук;
- ИФЛА – предписания за разпознаване в интернет

Противодействие на дезинформацията и фалшивите новини

- Информационна и медийна култура:
- Резолюция на ЕП (2008г.) – концепция за медийна грамотност, акцент върху ролята на библиотеките;
- Рамка за дигитална компетентност 2.0, 2.1 (ЕК, 2017, 2018) - 5 области, 8 нива на владеене на дигитални умения;

Технологиите версус дезинформацията и фалшивите новини

- Технологии – катализатор и ускорител на дезинформацията и фалшивите новини
- Технологии – филтър и противодействие: алгоритми за анализ на данни, ИИ – разпознаване на реч, анализ на семантични отношения, създаване на БЗ

БЪЛГАРСКИТЕ ИТ КОМПАНИИ СРЕЩУ ФАЛШИВИТЕ НОВИНИ

- Онтотекст – SAS, Managed Services, ICO ;
- NoSQL бази данни, алгоритми за анализ на текст и машинно обучение’
- NoSQL бази данни, алгоритми за анализ на текст и машинно обучение;
RDF – среда за описание на ресурси;
- Ontotext Platform, Европейски проект PHEME, Hercul, Factcheck.bg

ЕВРОПЕЙСКА ДИГИТАЛНА МЕДИЙНА ОБСЕРВАТОРИЯ (EDMO)

ЕДМО - европейска организация,
международна мрежа от центрове;
Център БЕНЕДМО (BENEDMO) за
Фламандско-холандско сътрудничество

Institute „Големи данни в полза на интелигентното общество“ (GATE)

- GATE - Институтът е първият център за върхови постижения в нашата страна;
- Втори международен форум на GATE (2021) - „Разширяване на границите на изследване на дезинформацията в съдържанието на българските социални медии“.
- Постиженията на първия български проверител на данни - „Factcheck.bg“

ИЗВОДИ/ДИСКУСИЯ

Борба с дезинформацията и фалшивите
новини:

1. ЕК - създаване на законодателна рамка,
стратегии и политики в ЕС.

- Кодекс на ЕС срещу дезинформацията,
платформи;

2. Библиотеките и участието им в процеса.

3. Технологични постижения на водещи
български фирми и научни организации

REFERENCES/ЛИТЕРАТУРА

[1] [Кастелс, Мануел. Информационната епоха: икономика, общество, култура. Том 1: Възходът на мрежовото общество. Изд. ЛИК, С., 2004, 495 с. ISBN: 9546076465)

[2] Ekzensberger, 1970 (Mediennutzung als Emanzipation der Nutzer –Hans Magnus Enzensberger: Baukasten zu einer Theorie der Medien (1970) | 178 -186)

https://www.pedocs.de/volltexte/2019/17849/pdf/bearbeitet_oa9783839430538.pdf (24 apr. 2022)

[3] Hunt, Elle. What is fake news? How to spot it and what you can do to stop it. // в. „Gardian“, 17 dekemvri 2016. (24 apr. 2022)

[Hunt, Elle. What is fake news? How to spot it and what you can do to stop it. // в. „Гардиън“, 17 декември 2016]. (24 апр. 2022)

За контакти:

k.dencheva@unibit.bg

r.dencheva@gmail.com